

állt. A szikla magasan az ég felé meredt, alig lehetett látni a csúcsát. Szénfekete volt, az oldala pedig szokatlanul meredeken, falként lejtett a tengerbe.

A testvérek monostorából Szent Brendand önként követő három szerzetes közül az egyetlen, aki még mindig a testvérekkel utazott, most kiugrott a bárkából, és a szikla lábához igyekezett. Egyszer csak felkiáltott: „Óh, jaj nekem, Atyám, elragadnak tőletek és nincsen erőm, hogy visszamenjek hozzátok.” A testvérek rögvest elkormányozták a bárkát a sziget közeléből, és Istenhez fohászkoztak: „Irgalmazz nekünk Urunk, irgalmazz nekünk!” A tiszteletreméltó atya és társai látták, hogy a démonok sokasága miként ragadta el azt a szerencsétlent, hogy megkínozza, és miként vonszolták a démonok maguk közé a tűzbe. Szent Brendan szánakozva így szólt: „Jaj neked fiam, hogy életeddel kiérdemelt végzetted utolért.”

Ísmét kedvező szél támadt, amely bárkájukat dél felé kormányozta. Amikor távolabbról visszatekintettek a szigetre láthatták, hogy a hegycsúcson nem füstben áll, hanem lángokat lövell a mennybolt felé, és mintha ugyanazon lángokat a hegy egyidejűleg önmagára lövellné, visszaszívta őket tulajdon gyomrába. A hegy, csúcsától egészen le a tengerig, úgy nézett ki, mint egy hatalmas halotti máglya.

25.) Szerencsétlen Júdás¹

Szent Brendan már hét napja hajózott dél felé, amikor a tengerben egy úszó tárgy körvonalai rajzolódtak ki. Messziről úgy látszott, mintha egy ember ülne egy kőszikla tetején, előtte két kicsiny vasvilla ágai közé köpeny-nagyságú lepel függesztve. Ezt az úszó tárgyat úgy dobálták a hullámok, akár egy forgószelebe került kis bárkát. A testvérek közül néhányan azt állították, hogy madár, mások bárkának vélték. Amikor Isten embere meghallotta, hogy egymás közt ezt vitatják, közbeszólt: „Fejezzétek be a perlekedést, és kormányozzátok melléje a bárkát.”

Amikor Isten embere közelebb hajózott, a tenger hullámai, mintegy kört vonva a tárgy köré, bizonyos távolságban tartották a bárkát. Bozontos és csunya emberre leltek ott, aki egy szikladarab tetején kuporgott. Ahogy a hullá-

¹A motívum, hogy az elátkozott lelkek bizonyos napokon enyhülést nyernek a pokol kínzatásaitól már a IV. században megjelenik a keresztény irodalomban. A Pál apostol látomása (feltételezett szerzője egyiptomi, III. század körül) című műben „Szent Pál közbenjárására vasárnaponként felmentik a bűnösöket a síron túli szenvedések alól.” (Gurevics, i.m., 233. o.) Az egyház hivatalos tanítása nem fogadja el a túlvilági látomások „*infelicissimus Judas*”-típusú történeteit. A Júdás történettel kapcsolatban ld. Peter Dinzelbacher: *Judastraditionen. Raabser Marchen-Reihe 2.* (Wien, 1977).

tok közben az Úr Jézus Krisztusnál az érdekében, hogy holnap hajnalhasadtáig itt maradhassak, nehogy a démonok jövedetek miatt megkínózzanak, és a gonosz alkummal kiérdemelt végzet beteljesedjék rajtam.” Szent Brendan így válaszolt Júdás kérésére: „Legyen meg az Úr akarata! Ma éjszaka egészen reggelig a démonok nem fognak elemészteni.”

Majd Isten embere megkérdezte tőle: „Mi a jelentése ennek a vászondarabnak?” A másik így felelt: „Az Úr szolgálójaként odaadtam ezt a vásznat egy leprásnak. De nem az enyém volt, hogy odaajándékozhattam volna. Az Uré és a testvéreké volt. Így azután nem enyhülést, hanem inkább fájdalmat hozott nekem. Éppen így van ez a vasvillákkal is, amelyeken a vászondarab lóg. Odaadtam a templom papjainak, hogy fazekeikat rájuk akaszthassák. A sziklával pedig, amelyen ülök, betömtem az úton egy nagy árkot, hogy az arajárók átkelhessenek rajta. Mindez még azelőtt történt, hogy az Úr tanítványává lettem.”

Az esti imaóra idején, amikor sötétség borult Thétiszre,¹ hatalmas ordítások közepette, köröskörül megszámlálhatatlan démon jelent meg a víz színén. „Távozz tőlünk Isten embere. Nem tudunk közelebb menni társunkhoz, amíg nem távozol mellőle. De vezérünk szeme elé sem merünk kerülni, amíg a barátját vissza nem visszük neki. Elvetted tőlünk a betevő falatot. Ne védelmezd őt ma éjjel.” – kiabálták. Isten embere így válaszolt: „Én nem védelmezem őt, de az Úr Jézus Krisztus megengedte neki, hogy ma éjjel itt maradjon egészen reggelig.” A démonok így feleltek: „Hogyan hívhatod segítségül neki az Úr nevét, amikor ő maga volt az Úr árulója?” Isten embere azonban rájuk parancsolt: „A mi Urunk, Jézus Krisztus nevében megparancsolom nektek, hogy holnap reggelig ne cselekedjetez gonoszúságot Júdással.”

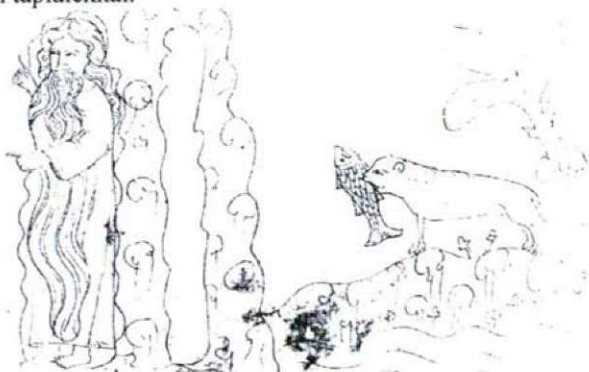
Amikor aztán eltelt az éjszaka, és Isten embere útjának folytatására készülődött, ismét végtelen sok démon bukkant fel a mélység felett, és iszonyatos hangokat hallatva átkozódtak: „Isten embere, elátkozzuk jövedetedet, ahogyan elátkozzuk távozásodat is. Vezérünk tegnap este borzalmas korbáccsal ütlegelt bennünket, amiért nem hurcoltuk színe elé azt az átkozott foglyot.” Isten embere nyugodtan válaszolt: „Átkotok nem fog rajtunk, sokkal inkább visszaszáll rátok. Az az ember, akit átkoztok áldott, és ő, akit áldotok átkozott.” Erre a démonok dühödten így feleltek: „Szerencsétlen Júdás az elkövetkező hat napon kétszeres büntetést fog elszenvedni, amiért múlt éjszaka védelmedbe vetted.” „Efelett sem nektek, sem vezéreteknak nincsen hatalma: Istennél van a hatalom ezt eldönteni.” – mondta a tiszteletreméltó atya. Majd

¹ „Cum autem vespertina hora obumbrasset Thetim... multitudo demonum cooperuit faciem Thetis...” A szerző itt a tengerre *Thetis* istennő nevét használja. Thétisz a görög mitológiában Néreusz és Dórisz lánya, Péleusz felesége, és Akhilleusz anyja. Ld. Mitológiai Enciklopédia. (Budapest: Gondolat, 1988). Vol. I., 768. o.

hozzátette: „A mi Urunk, Jézus Krisztus nevében megparancsolom nektek és vezéreteknak, hogy ne kínozzátok jobban őt, mint annak előtte.” A démonok ekként feleltek: „Te vagy-e vajon a Mindenség Ura, hogy szavadnak engedelmeskednünk kellene?” „Én az Ő szolgálója vagyok, és bármit is parancsolok, az Ő nevében parancsolom. Az én szolgálatom ama dolgokban nyilvánul meg, amelyeket Ő jelölt ki számomra.” – hangzott a válasz. A démonok egészen addig követték őt, amíg már nem láthatta Júdást. Azután visszatértek a sziklához, és hatalmas ordítózás kíséretében, rettentő erővel ragadták magukkal a szerencsétlen lelket.

26.) Pál Remete Szigete¹

Szent Brendan és bajtársai Isten dicséretét zengve hajóztak tovább dél felé. A harmadik napon messze déli irányban kicsinyke sziget tűnt fel. A látvány hatására a testvérek kezében felgyorsult az evező, és egyre közelebb kerültek a szigethez. Szent Brendan így szólt hozzájuk: „Férfiak, testvéreim, ne feszítsétek túl testi erőtöket. Anélkül is elég nehéz a munkátok. Az eljövendő Húsvétkor lesz hét esztendeje annak, hogy elhagytuk szülőföldünket. Most találkozni fogtok Pállal, a lelki remetével, aki már hatvan esztendeje él ezen a szigeten mindenféle testi táplálék nélkül. Az előző harminc évben egy állat látta el táplálékkal.”

¹Remete Szent Pál alakja rendkívül népszerű volt Írországbán (Ryan, i.m., 198. o.), hiszen az írek igen fogékonyak voltak a remeteség eszményére. A számukra sivatagként szolgáló Atlanti óceánt népesítették be méhkas alakú kunyhóikkal (*cloncháin*). Ebben a történetben Szent Pál sivatagi remeteségéből az Atlanti óceán egyik kicsiny szigetére kerül, és kiderül róla, hogy még Szent Patrikot is ismerte! Ezt a jelenetet az *Immram Húi Corra* történetben is megtaláljuk (Stokes, RC 14/1893). Az is gyakran felbukkanó elem az ír hagiográfiában, hogy a szentek ellátogatnak egymáshoz.